

Aan de leden van de
gemeenteraad

Maatschappelijke Ontwikkeling

Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
24 februari 2020	4047284	S. Dohmen	5772
Onderwerp			
Raadsinformatiebrief Armoede en Schulden			

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de raadsinformatiebrief Armoede en Schulden. Met deze brief informeren wij u over de activiteiten in 2019.

Op 24 oktober jl. heeft uw raad het nieuwe beleidskader Armoede en Schulden vastgesteld. In de bijlage vindt u de publieksversie. Het nieuwe beleid richt zich op het uitbreiden en verbeteren van onze dienstverlening (dichtbij en stress sensitief). Daarnaast werken we aan een netwerk van voorzieningen zoals de Quiet Oss, de Voedselbank en Stichting Leergeld. Ook blijven we in gesprek met onze partners in de wijken om tijdig te signaleren en ondersteunen en betrekken we kinderen bij de vraagstukken over opgroeien in een gezin met een laag inkomen.

In de bijlage vindt u een uitvoeringsplan met daarin de prioriteiten voor 2020 en 2021.

Armoedebeleid

Kinderen in armoede

Sinds 2017 ontvangen wij extra rijksbijdrage voor kinderen in armoede. We hebben daarvoor onze regelingen uitgebreid en extra activiteiten ingezet via Oss Innoveert Kinderen in Armoede. In 2019 zijn zo naschoolse activiteiten uitgevoerd door Muzelinck in de Schadewijk, is het KinderResto afgerond en hebben we babypakketten en tandverzorgingsets verspreid via de Voedselbank. Ook worden er ontbijtboxen verzorgd door het Nationaal Jeugdontbijt en heeft Kidz Taz extra vakantieactiviteiten georganiseerd.

Het budget voor Oss Innoveert Kinderen in Armoede stopt in 2020. In plaats daarvan hebben we gekozen om een aantal initiatieven structureel te ondersteunen. Denk hierbij aan Nationaal Jeugdontbijt, Kidz Taz, babypakketten, naschoolse activiteiten van Muzelinck en IMC Basis.

Eind 2019 hebben we met Consulting Kids een begin gemaakt voor de inspraak van kinderen bij het armoedebeleid. Dat krijgt in 2020 een vervolg.

Meedoen is belangrijk (MIB)

De regeling 'Meedoen is belangrijk' geeft mensen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm de kans om op verschillende manieren mee te doen in de samenleving.

In 2019 hebben we ongeveer evenveel inwoners bereikt met onze regelingen als in 2018. We zien een lichte stijging bij het gebruik van Azoss en de individuele inkomenstoeslag.

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is bedoeld voor noodzakelijke kosten die een inwoner (op dat moment) niet zelf kan betalen. In 2019 zien we een toename van aanvragen voor de individuele inkomenstoeslag. Dit is een geldbedrag dat een inwoner kan aanvragen die 3 jaar of langer van een laag inkomen leeft. Ook is er een toename te zien in de kosten voor maatwerkvoorzieningen. Dit heeft te maken met het steeds verder ontwikkelen van de Osse maatwerkmethode. Verdere grote uitgavenposten zijn bewindvoering en aanvullende bijstand voor inwoners jonger dan 21 jaar.

Aanvullende Zorgverzekering Oss (Azoss)

Azoss zorgt ervoor dat inwoners met een laag inkomen goed verzekerd zijn voor zorg. Het is een aanvullende verzekering bij VGZ of CZ. Zij geven een collectieve korting. En daarbij betaalt de gemeente een stukje van de maandelijkse premie.

In 2019 waren in totaal ruim 4.000 inwoners (jong en oud) verzekerd via Azoss. Van deze 4.000 zijn er bijna 3.000 18+.

Bijna driekwart (73%) van de deelnemers heeft een extra uitgebreide verzekering met een regeling voor het eigen risico afgesloten.

In de eindejaarscampagne 2019 zijn verschillende acties uitgevoerd om het bereik te vergroten:

- Intensieve voorlichting met inloophmogelijkheden voor inwoners in het gemeentehuis;
- Voorlichtingsmateriaal in de vorm van posters en folders dat uitgezet is in het welzijnsnetwerk;
- Voorlichting via sociale media. Op facebook via een advertentie en quotes op twitter gekoppeld aan de wekelijkse artikelen in Oss Actueel;
- Artikelen in bestaande nieuwsbrieven (Sociaal Domein, Samen Slimmer met Geld)

- Aanschrijven van deelnemers van het minder uitgebreide zorgpakket. Zij kunnen overstappen naar het uitgebreidere zorgpakket.

Via de eindejaar campagne zijn in de maand december 476 nieuwe aanvragen of wijzigingen in het pakket doorgegeven. 60% betrof nieuwe aanvragen van mensen die nog niet via Azoss verzekerd waren.

Team Minima

Binnen de afdeling Inkomen is een speciaal team Minima. Dit team is specialist in het uitvoeren van de minimaregelingen. Naast inwoners met een uitkering vanuit de participatiewet voeren zij de regelingen ook uit voor inwoners met een laag inkomen, zonder een uitkering van de gemeente Oss. Dit team houdt zich, meer dan gemiddeld, bezig met vraagstukken rondom de minimaregelingen en het toepassen van de maatwerkmethode voor de doelgroep. Zij houden ontwikkelingen in de gaten, nemen het voortouw en geven informatie over de diverse regelingen in het netwerk. Naast de reguliere werkzaamheden is het team in 2019 actief geweest op de volgende terreinen:

- Voorlichting geven over de minimaregelingen (bijvoorbeeld bij signaleringsavond van Met Elkaar, netwerkbijeenkomst Theater van de stad, binnen diverse wijkteams).
- Het inzetten van de specialistische kennis voor het mede ontwikkelen van het beleidskader armoede en schulden. Maar bijvoorbeeld ook om mee te denken in mogelijke bezuinigingen op het terrein van minimabeleid.
- Het aansluiten bij de leersessies in de wijken en de diverse wijkteams. Het netwerk wordt steeds groter en de lijntjes korter.
- Het aansluiten bij bijeenkomsten rondom het onderwerp armoede, zoals bijvoorbeeld bij de bijeenkomst van consulting kids.

Het team minima is ook betrokken in het project **Tandzorg op Maat (ToM)**. Het project is bedoeld voor mensen met een laag inkomen en/of schulden die grote gebitsproblemen hebben. Het behandelplan van de eigen tandarts wordt door de consulent bekeken en bij twijfel wordt doorverwezen naar het screeningsteam van ToM. Dit team bestaat uit 2 gepensioneerde en 2 praktiserende tandartsen. Zij bekijken of het behandelplan haalbaar is. Wanneer het plan te duur en niet noodzakelijk is bespreekt het team dit met de eigen tandarts. Het plan wordt zo nodig aangepast en uitgevoerd door de eigen tandarts. De kosten worden betaald via de bijzondere bijstand.

In 2019 hebben de consulenten van team minima 35 mensen aangemeld voor screening door ToM. In maart 2020 vindt de eerste evaluatie van ToM plaats.

Samenwerking

In 2019 hebben we samen onze partners gewerkt aan het nieuwe beleidskader. We hebben bijeenkomsten georganiseerd en zijn in gesprek gegaan met ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en professionals. We verbinden initiatieven zoals bij het convenant Leermiddelen en Tandzorg op maat. De toetsing voor de armoedevoorzieningen is in 2019 overgedragen aan de sociale teams. Daardoor wordt een aanvraag veel breder bekeken en kunnen problemen sneller opgepakt worden. In 2020 gaan we aan de slag met een gezamenlijke toegang, waarbij de aanvraagprocedure voor de inwoner makkelijker en toegankelijk wordt.

Om de samenwerking met de Sociale Teams te verbeteren is een consulent vast onderdeel van elk sociaal team in Oss. De consulent is de schakel tussen hulpvragen op het gebied van armoede en de inzet van gemeentelijke minimaregelingen. Afspraken over de uitvoering zijn snel gemaakt. Ook geeft de consulent regelmatig voorlichting en uitleg over de diverse minimaregelingen binnen het sociale team en/of voor inwoners van de betrokken wijk.

Schuldhulpverlening

Bewustwordingscampagne Samen Slimmer met Geld

In 2019 is een kwalitatief en kwantitatief onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de campagne Samen slimmer met geld. Hieruit zijn verschillende conclusies naar voren gekomen waar we mee aan de slag kunnen. De behoefte om jongeren meer en eerder te bereiken wordt vertaald in een social media campagne voor deze doelgroep. We willen de drempel om hulp te zoeken verlagen door de verkeerde beeldvorming over schuldhulpverlening om te zetten in een positief, realistisch beeld. Ook kijken we hoe we de verhalen van ervaringsdeskundigen meer kunnen gebruiken om inwoners te stimuleren om eerder hulp te zoeken bij financiële problemen.

In 2019 hebben we 3x de nieuwsbrief "Samen slimmer met geld" uitgebracht. Het aantal personen dat een abonnement heeft op de nieuwsbrief, is licht gedaald. Momenteel zijn er 181 abonnees. De uitkomsten van het evaluatieonderzoek gebruiken we om de inhoud van de nieuwsbrief verder aan te scherpen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om een bredere, gevarieerdere input te krijgen voor dit communicatiemiddel en daarmee een groter bereik. Daarnaast wordt het gelddagboek nog steeds regelmatig ingezet en zijn we aan de hand van het bordspel 'Levensweg – armoede en schulden' op verschillende plekken de dialoog aangegaan over de omgang met geld. Op basis van deze ervaringen wordt het spel verder doorontwikkeld tot een volwaardig Oss' instrument. Op de Facebookpagina "Samen slimmer met geld" zijn regelmatig berichten geplaatst met nuttige informatie of over actuele ontwikkelingen.

Verder zijn wij actief aangehaakt bij de landelijke campagne "Kom uit je schuld", die medio 2019 van start ging. De uitgangspunten van deze campagne sluiten naadloos aan bij onze eigen doelen. Wij willen ook het aantal mensen met geldproblemen terugdringen en het taboe op het hebben van schulden doorbreken. Het promotiemateriaal in de vorm van posters, flyers en nieuwsberichten hebben wij breed uitgerold binnen Oss en opgenomen in onze eigen communicatiekanalen.

Google Ad Words campagne Oss

Schuldhulpmaatje Nederland heeft in 2019 een Google Ad Words campagne in Oss gehouden. Als inwoners van Oss googelen naar bepaalde woorden zoals 'schulden', 'leningen', 'hulp' krijgen ze via Google een advertentie van Schuldhulpmaatje te zien. Hier vinden ze informatie over geldzaken, hulp en een zelftest over schulden. Ze kunnen zich ook aanmelden voor Schuldhulpmaatje en worden dan gebeld.

In januari tot en met november is de advertentie van Schuldhulpmaatje, na het googelen van trefwoorden over schulden, 32.300 maal getoond in Oss. 1469 Inwoners hebben vervolgens geklikt op de advertentie en hebben gerichte informatie te zien gekregen. 30 Inwoners hebben zich via deze weg gemeld voor hulp bij Schuldhulpmaatje.

Jongerencampagne

Jongeren zijn en blijven een belangrijk speerpunt in onze preventieve activiteiten. Zo hebben wij Diversion ook in 2019 ingehuurd om gastlessen te verzorgen op het voortgezet onderwijs. Dit gebeurt door de inzet van peer educators, die dicht bij de belevingswereld van de doelgroep staan. Er hebben 16 klassen meegedaan aan dit programma. Inmiddels hebben nu na 2 jaar de meeste scholen voor voortgezet onderwijs aan MoneyWays meegedaan. Op basis van de ervaringen van de docenten en de peer educators maken we de balans op: wat heeft het ons gebracht, welke mogelijkheden zijn er om financiële educatie een structurele plek te geven binnen het curriculum van de scholen en hoe kunnen scholen hiermee aan de slag? Hierover gaan we in gesprek met de schoolbesturen.

Schuldsanering en aanpak jongeren met schulden

In 2019 hebben we onderzocht hoe we aan de slag kunnen met schuldsanering voor inwoners met minimale afloscapaciteit en een aanpak voor jongeren met schulden (18-27 jaar). Er zijn contacten gelegd met de Nederlandse Kredietbank en samenwerkingsmogelijkheden rond schuldsanering zijn voorbereid. Voor de aanpak jongeren met schulden hebben we gebruik gemaakt van good practices, zoals het Jeugdpreventiefonds in Den Haag. In het eerste kwartaal van 2020 starten we de schuldsanering en de aanpak voor de jongeren actief op.

Ondersteuning aan ondernemers

In 2019 zijn met onze BBZ-consulent (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen) 85 eerste gesprekken gevoerd. Er zijn 34 aanvragen voor BBZ gedaan. De inzet van BBZ voor het

betalen of saneren van schulden met hulp van schuldhulpverlening, blijft een groot onderdeel van het werk. Daarnaast is er jaarlijks altijd een deel van de BBZ-aanvragen bedoeld voor ondernemers die hun bedrijf tijdelijk niet kunnen uitoefenen door ziekte, waarvoor ze niet verzekerd zijn. De inzet van Over Rood versterkt wat we als gemeente doen voor ondernemers. De trajectbegeleiding door vrijwilligers vindt plaats tegen een kleine vergoeding.

Bij Over Rood hebben zich 15 klanten aangemeld. De BBZ-consultant is de verwijzer naar deze vorm van hulp. De hulpmogelijkheid van vrijwillige trajectmanagers voor ondernemers in zwaar weer wordt steeds bekender. Met deze hulp worden samen met de ondernemers voorbereidingen getroffen om toegang tot de BBZ te verkrijgen en wordt zo nodig schuldhulp mogelijk gemaakt. Ook krijgen klanten meer grip op hun uitgaven of administratie of hulp bij het afwikkelen van zaken rond het stoppen van hun bedrijf.

Samenwerking rond schulden

Wij nemen regelmatig deel aan MDO's waarin we onze kennis en kunde kunnen delen met de netwerkpartners. Dit wordt erg gewaardeerd, en daarbij leren we ook veel van onze netwerkpartners. Professionals weten elkaar sneller te vinden en het belang van een integrale benadering van de ondersteuningsvraag wordt steeds breder gesteund.

Op aanvraag geven we ook voorlichting op scholen. Dit willen we wel wat meer gaan structureren, om niet teveel beslag te leggen op de tijd van de consultants. Ook zijn we regelmatig aanwezig bij de intervisie avonden van Schuldhulpmaatje, waarin we kennis en ervaringen met elkaar delen. In 2019 hebben we een start gemaakt met de evaluatie van Schuldhulpmaatje. Hierin is aandacht voor de samenwerking tussen Schuldhulpmaatje en consultants schuldhulpverlening, en de samenwerking met de partnerorganisaties. We ronden de evaluatie naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 af. Op grond van de evaluatie zetten we samen met Schuldhulpmaatje verbeteringen in gang.

In november 2019 zijn we gestart met een samenwerking met de SVB (Sociale Verzekeringsbank). Hierbij worden Osse inwoners die een uitkering ontvangen via de SVB, waarop beslag is gelegd, actief doorverwezen naar Schuldhulpverlening. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een beslag op de pensioenuitkering.

Schuldhulpmaatje

In 2019 hebben 85 inwoners (vanaf 27 jaar) zich gemeld bij Schuldhulpmaatje. Schuldhulpmaatje Jong (18-27 jaar) is gestart voor 9 jongeren. Er werd begeleiding geboden bij achterstand in betalingen en begeleiding bij de administratie. Daarnaast was er ondersteuning bij belastingzaken en het voorkomen van schulden. Ook werd budgetcoaching ingezet.

Duurzame financiële dienstverlening

Duurzame Financiële Dienstverlening (DFD) staat voor budgetbeheer met aanvullend de mogelijkheid tot coaching als alternatief voor bewindvoering. DFD blijkt een passend aanbod om inwoners die onvoldoende in staat zijn hun eigen financiën te beheren tijdelijk te ondersteunen en zo mogelijk te helpen financieel zelfredzaam te worden. In 2019 zijn 36 trajecten DFD opgestart en 7 trajecten afgerond.

Vanaf 2020 bieden we DFD structureel aan voor ca. 60 inwoners per jaar.

VISH

De verwijzindex schuldhulpverlening (Vish) zal in februari a.s. bruikbaar worden. De laatste stap is de technische installatie. Er is veel tijd gaan zitten in het toetsen op gegevensbescherming, waar we als gemeente nauw op toe zien. Dit om te voorkomen dat bij koppelingsproblemen gegevens van inwoners die schuldhulp ontvangen openbaar worden. Met Vish kunnen gerechtsdeurwaarders zien of een debiteur geregistreerd staat bij schuldhulpverlening en contact opnemen met de schuldhulpverlener. Het starten van het incassotraject wordt terzijde geschoven.

Fikks app

Een aantal werkgevers in Oss werkt al met de Fikks app. Deze app biedt schuldenaren de mogelijkheid om digitaal en anoniem hulp te krijgen van een vrijwilliger. Voor werknemers met loonbeslag gaan we een pilot starten met een grote werkgever in Oss. Zij krijgen een gesprek aangeboden met een consulent Inkomen en een consulent Schuldhulpverlening. Naast deze persoonlijke vorm van hulp biedt de Fikks app de werknemers een mogelijkheid om anoniem ondersteuning te krijgen.

Deelname SHV sociale teams

In 2019 hebben we ons georiënteerd op hoe we dichterbij de inwoners en nog meer samen met onze partners in de wijk kunnen werken om het bereik te vergroten. Zoals afgesproken in het nieuwe beleidsader gaat schuldhulpverlening intensiever wijkgericht werken. Vanaf het tweede kwartaal 2020 werken we ook gebiedsgericht. Dat betekent dat de consulenten gekoppeld worden aan een wijk. Hiermee willen we de herkenbaarheid van schuldhulpverlening in de wijk en bij de netwerkpartners vergroten. We verwachten dat hiermee de drempel naar schuldhulp lager wordt en we directer kunnen inspelen op ondersteuningsvragen. Per wijk gaan de consulenten samen met de partners onderzoeken wat de meest effectieve manier van samenwerken is.

Onderzoek in Oss

In november 2019 is een studente van de vakgroep antropologie van de Radboud Universiteit begonnen aan een stageonderzoek. De centrale vraag in haar antropologisch onderzoek is: *"Hoe spelen sociaal economische, relationele en culturele factoren een rol bij het al dan niet vragen van hulp aan de gemeente Oss bij problematische schulden?"* De resultaten van de

eerste fase van dit onderzoek zullen binnenkort beschikbaar zijn. We zullen dan ook kijken of een vervolgonderzoek mogelijk is. Uiteindelijk willen we meer inzicht verkrijgen in manieren waarop wij inwoners, en inwoners ons, eerder en beter kunnen bereiken.

In de bijlage vindt u meer informatie over de cijfers en resultaten over 2019.

Met vriendelijke groet,

dhr. C.P.W. van Geffen,
Wethouder Werk & Inkomen en Onderwijs

Bijlage 1: Cijfers inkomen

Bijlage 2: Cijfers SHV

Bijlage 3: Publieksversie beleidskader Armoede en Schulden

Bijlage 4: Uitvoeringsplan beleidskader